

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

16 noiembrie 2016

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă,

Elena Covalenco,

Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Cimișlia din 21 martie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, declarat de avocatul Coptul Sergiu în numele inculpatului și inculpatul

Oboroceanu Nicandru Teodot, născut la 14 noiembrie 1986, originar din s.Mihailovca, r-nul Cimișlia, domiciliat în s.Selemet, r-nul Cimișlia.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 14.05.2015 - 21.03.2016,

2. Instanța de apel: 18.04.2016 - 16.06.2016,

3. Instanța de recurs: 05.09.2016 - 16.11.2016.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia din 21 martie 2016, Oboroceanu Nicandru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.201¹ alin.(2) lit.b) Cod penal la 2 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Oboroceanu Nicandru, la 15 martie 2015, aflându-se în gospodăria tatălui său Oboroceanu Teodot, fiind în stare de ebrietate alcoolică, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, avînd scopul violenței în familie, s-a exprimat cu cuvinte necenzurate în adresa tatălui, apoi l-a lovit de mai multe ori cu pumnii peste diferite părți ale corpului, astfel, cauzîndu-i suferințe psihice, pricinuindu-i vătămări corporale sub formă de fractură a coastelor 8 și 9 din stîngă complicate cu hidrotorace pneumonie, comoție cerebrală, echimoze și edem care, conform raportului de expertiză medico-legală nr.72-D din 23 aprilie 2015, se califică ca fiind vătămări corporale medii.

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpatul, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare, invocînd lipsa elementelor componente de infracțiune în acțiunile sale; - instanța incorect a apreciat critic declarațiile lui, care coroborează cu celelalte probe; - declarațiile părții vătămate date în instanța de judecată au fost apreciate critic, ele însă confirmă cele relatate de el; - declarațiile martorului V.Moraru urmează a fi apreciate critic, deoarece acesta nu este martor ocular, povestind cele întîmplute din spusele altor persoane, mai mult, acesta este colaborator de poliție care i-a dat

lui T.Oboroceanu să semneze foi curate; - leziunile corporale constatate în raportul de expertiză medico-legal puteau să apară în urma căderilor părții vătămate; - plîngerea nr.183 din 16.03.2015 nu este scrisă de partea vătămată, acesta semnînd doar foi curate fără a declara cele scrise în ea; - i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și la egalitatea armelor; - de către partea acuzării nu au fost prezentate suficiente probe ce ar demonstra vinovăția lui de comiterea infracțiunii incriminate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, a fost respins apelul inculpatului, ca fiind nefondat.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, la pronunțarea sentinței, prima instanță, analizînd în ansamblu probele administrate în cauză, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect a ajuns la concluzia că vinovăția inculpatului N.Oboroceanu în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(2) lit.b) Cod penal a fost dovedită integral.

Totodată, instanța a conchis că, cu toate că inculpatul nu a recunoscut vina, faptul comiterii acțiunilor infracționale imputate acestuia sînt dovedite prin probe administrate în cauză, și anume declarațiile părții vătămate T.Oboroceanu, a inculpatului N.Oboroceanu, a martorilor E.Aramă, V.Moraru, G.Cananău, F.Bulățel, V.Bulățel, cît și prin actele cauzei - plîngerea nr.183 din 16.03.2015, informația parvenită de la urgența Spitalului r-nului Cimișlia, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.03.2015, copiile materialelor privind lucru de prevenție individuală cu agresorii familiei, rapoartele de constatare medico-legală nr.48 din 23.03.2015 și nr.72 din 23.04.2015, potrivit cărora părții vătămate i-au fost cauzate vătămări corporale medii.

Instanța de apel a apreciat critic declarațiile părții vătămate T.Oboroceanu date în cadrul instanței de apel și primei instanțe, precum că el nu a fost bătut, lovit de inculpat în acea zi, dar singur a căzut, concluzionînd că aceste declarații nu corespund realității, sînt contradictorii pe tot parcursul procesului penal, și sînt combătute de cele relatate la urmărirea penală, inclusiv de celelalte probe cercetate în instanță, iar cele declarate de partea vătămată în instanță au drept scop apărarea feciorului, de a nu fi atras la răspundere penală pentru violență în familie, deoarece este unica persoană care poate să îngrijească de el, fiind invalid, fără picioare, se mișcă numai cu căruciorul.

De asemenea, instanța de apel a respins afirmația părții vătămate, precum că nu el ar fi scris plîngerea din 16.03.2015 privind atragerea la răspundere a fiului care la maltratat, deoarece plîngerea data este semnată de el personal și din conținutul ei sînt relatate aceleași fapte care le-a declarat ca parte vătămată în procesul-verbal din aceeași dată. La fel, fiind audiat suplimentar, la 27.04.2015, T.Oboroceanu a menținut aceleași declarații, că fiul l-a numit cu cuvinte necenzurate și l-a bătut, cauzîndu-i vătămările corporale medii.

La fel, instanța de apel a respins poziția apărării, precum că leziunile corporale au fost cauzate în urma căderilor părții vătămate, deoarece, conform raportului de expertiză medico-legală, la acesta au fost depistate leziuni corporale sub formă de fractură a coastelor 8 și 9 din stînga complicate cu hidrotorace și pneumonie, comoție cerebrală, echimoze, edeme, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unor corpuri dure, contondente. Versiunea căderii nu și-a găsit reflectare nici printr-o probă, odată ce din declarațiile martorilor E.Aramă și V.Moraru, care au indicat că „poarta era scoasă, iar geamurile ușii stricate, intrînd în casă, l-au văzut pe T.Oboroceanu jos lîngă un pat, iar pe jos erau pete de sînge și sticle, și că însăși inculpatul N.Oboroceanu a recunoscut că i-a tras o palmă tatălui și că l-a

împins”.

Neîntemeiate a considerat instanța argumentele apărării cu privire la nevinovăția inculpatului, deoarece nerecunoașterea vinei de către acesta se apreciază ca o metodă de apărare și un drept a lui de a nu se auto-incrimina.

Ca neîntemeiate au fost respinse și argumentele inculpatului, precum că nu a fost respectat principiul contradictorialității procesului penal și egalității armelor, or, acestuia i-a fost acordată posibilitatea de a participa efectiv la efectuarea acțiunilor procesuale, de a-și pleda cauza, probele au fost examinate în prezența lui și a avocatului său, prin urmare părțile în cadrul procesului penal au fost pe poziții de egalitate.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel, ținând cont de prevederile art.6, 7, 61, 75-77 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor mai puțin grave, de persoana inculpatului, care se caracterizează negativ la locul de trai, că anterior a fost judecat pentru infracțiune similară, a comis infracțiunea în stare de recidivă și, luând în considerație circumstanțele cauzei și comportamentul părții vătămate, a conchis că pedeapsa stabilită inculpatului este una echitabilă, care își va atinge scopul legii penale.

5. Împotriva hotărârilor menționate a declarat recurs ordinar avocatul S.Coptu în numele inculpatului și inculpatul care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora cu achitarea inculpatului, pe motiv că nu sînt întrunite elementele infracțiunii incriminate; - prima ședință a avut loc cu participarea judecătorilor I.Melinteanu, L.Ouș și N.Corochi, însă ulterior au participat judecătorii L.Brînză, L.Ouș și N.Chorochoi, considerînd că astfel cauza a fost examinată de un complet constituit ilegal; - circumstanțele constatate de instanțele de fond nu sînt probate, acuzarea bazîndu-se doar pe presupuneri și probe insuficiente, irelevante și contradictorii, astfel, dînd o apreciere arbitrară probelor administrate și puse la baza învinuirii; - partea vătămată a declarat plîngere la Procuratura Generală privitor la acțiunile organului de urmărire penală, și anume că a fost pus să semneze foi curate, din aceste considerente instanța de apel urma să amîne ședința de judecată, pentru a primi răspunsul de la procuratură; - instanța de apel urma să dispună efectuarea unei expertize grafice pentru a stabili dacă sînt semnăturile părții vătămate pe procesele-verbale; - instanța de apel eronat a reținut declarațiile părții vătămate și a martorilor date la urmărirea penală; - declarațiile martorului V.Moraru urmau a fi apreciate critic din motiv că acesta este colaborator de poliție; - la 16.03.2015 partea vătămată a fost internată în spital, deci nu avea cum să semneze plîngerea în biroul de serviciu al colaboratorului de poliție; - ordonanța de pornire a urmăririi penale nu a fost prezentată spre cunoștință inculpatului; - acțiunile organului de urmărire penală din 06.04.2015, sînt nule deoarece termenul a început din 07.04.2015; - leziunile corporale au apărut în urma căderii părții vătămate.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocat în numele inculpatului și inculpatul în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținînd cont de opiniile expuse în referințe de către procuror, care solicită declararea inadmisibilității recursului și a părții vătămate, care solicită admiterea recursului, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Avocatul S.Coptu în numele inculpatului și inculpatul, în recurs au invocat ca temeiuri de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală,

considerînd că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii imputate, instanța de apel apreciind eronat și arbitrar probele administrate în cauză.

Cu referire la acestea, Colegiul penal reține că instanța de apel, în baza probelor administrate legal în cadrul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă, potrivit art.101, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, corect ajungînd la concluzia privind vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(2) lit.b) Cod penal, încadrarea juridică a acțiunilor acestuia fiind justă.

Concluziile instanței de apel contestate sînt corecte și se confirmă prin cumulul de probe administrate, cercetate și verificate în cadrul ședinței de judecată, cum sînt:

- declarațiile părții vătămate T.Oboroceanu din 16.03.2015 și 27.04.2015, care a declarat că, la 15.03.2015, s-a iscat o ceartă între dînsul și fiul său, care îl numea cu cuvinte necenzurate și a început să-l lovească, cu pumnii și picioarele în diferite părți ale corpului și l-a izbit jos de pe pat, mai mult cînd feciorul este în stare de ebrietate, acesta este agresiv;

- declarațiile martorului E.Aramă, care a declarat la urmărirea penală că partea vătămată a fost lovită de feciorul său, dînsa a chemat poliția și cînd a venit și cînd polițistul a venit, l-a întrebaarea acestuia ce s-a întîmplat, inculpatul a răspuns că i-a tras o palmă părții vătămate și l-a împins;

- declarațiile martorului V.Moraru, care a declarat că fiind în serviciu la 15.03.2016, a fost telefonat de secretara Primăriei, care a comunicat că E.Aramă a solicitat poliția deoarece fratele ei a fost bătut de N.Oboroceanu, deplasîndu-se la fața locului partea vătămată i-a comunicat că a fost agresat de fiul său, iar inculpatul a declarat că l-a lovit pe partea vătămate cu palma și acesta a căzut jos;

- declarațiile martorului G.Cananău, care a declarat că auzind că partea vătămată este internată în spital, a venit la el și acesta i-a povestit că a fost lovit de fiu cu picioarele în regiunea corpului, iar cînd a vrut să iasă afară să ceară ajutor, acesta nu i-a permis și l-a luat din nou la bătaie;

- declarațiile martorilor V.Bucăței și F.Bucățel, care au relatat că nu cunosc exact ce s-a întîmplat, dar au auzit că partea vătămată a fost bătut de fiul său;

- precum și actele cauzei - plîngerea nr.183 din 16.03.2015 înaintată de partea vătămată T.Oboroceanu, informația parvenită de la urgența Spitalului r-nului Cimișlia, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.03.2015, copiile materialelor privind lucru de prevenție individuală cu agresorii familiei, rapoartele de constatare medico-legală nr.48 din 23.03.2015 și nr.72 din 23.04.2015, potrivit cărora părții vătămate i-au fost cauzate vătămări corporale medii, probe care sînt descrise amănunțit în decizia instanței de apel.

Instanța de recurs, fără a reitera întreaga motivare a instanței de apel, pe care și-o însușește sub aspectul stării de fapt și de drept reținute, conchide asupra existenței faptei și vinovăției inculpatului N.Oboroceanu în comiterea infracțiunii de care a fost condamnat.

În același timp, apreciind critic declarațiile părții vătămate și a martorului E.Aramă date în ședințele de judecată, instanța de apel corect a concluzionat că acestea contravin celorlalte probe administrate și apreciate în cadrul cercetării judecătorești, în conformitate cu art.101 alin.(1) Cod de procedură penală.

Conținutul probelor menționate mai sus, care au fost amplu analizate și obiectiv apreciate de prima instanță și instanța de apel, confirmă cu certitudine săvârșirea de către N.Oboroceanu a faptei imputate, care întrunește elementele infracțiunii de violență în familie, adică atât latura obiectivă, cât și cea subiectivă.

Prin urmare, prin acțiuni intenționate, manifestate atât fizic, cât și verbal, care au provocat suferințe psihice și fizice părții vătămate, inculpatul, fiind membru familiei acestuia, incontestabil a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.201¹ alin.(2) lit.b) Cod penal - violența în familie, adică acțiunea intenționată manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui membru al familiei, care a provocat suferință fizică și psihică, soldată cu vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății.

Consecvent, ținând cont de vârsta părții vătămate și de starea sănătății, Colegiul penal consideră drept relevantă jurisprudența CtEDO, potrivit căreia, în cazurile de violență domestică, drepturile agresorului nu pot să ia locul drepturilor victimei la viață și integritatea fizică și mentală (*hotărârea din 09.06.2009 în cauza Opuz vs Turca, cererea nr. 33401/02*). Mai mult, Curtea a relevat că tema violenței în familie nu este o chestiune privată sau de familie, ci o chestiune de interes public, care implică acțiunea eficientă a statului. Prin urmare, autoritățile au obligația pozitivă de a proteja părțile vătămate care sînt maltratate de membrii familiei sale, (în speță, pe tatăl în etate față de feciorul acestuia), iar sarcina instanței de judecată este de a acorda o atenție sporită atunci cînd membri familiei susțin că ar fi victime ale violenței în familie, mai ales, în cazul în care, pe durata întregului proces aceștia oferă declarații contradictorii, urmînd a fi stabilit care din acestea sînt veridice și corespund realității, verificînd inclusiv, versiunea dacă, asupra părții vătămate nu a fost exercitată o oricare influență sau presiune din partea inculpatului care face parte din familia acestuia și care are grijă de acesta. În cauză, partea vătămată fiind invalid de gradul I, cu picioarele amputate, avînd necesitate de îngrijire, și-a schimbat declarațiile în ședințele de judecată cu scopul mascării circumstanțelor care au avut loc cu adevărat și eschivarea inculpatului de răspundere pentru comiterea actelor de violență în familie.

Reieșind din cele relevate supra, instanțele de fond, luînd în considerație cumulul de probe administrate, examinîndu-le în condițiile prevederilor art.100 alin.(4) și 101 Cod de procedură penală, precum și ținînd cont de jurisprudența CtEDO, corect au conchis că declarațiile date de partea vătămată la faza urmăririi penale coroborează cu celelalte probe, completîndu-se reciproc, iar prin detaliile comune, acestea sînt sincere și descriu circumstanțele reale care au avut loc, apreciîndu-le ca fiind valabile și pertinente speței, respingîndu-le pe cele date în ședințele de judecată din motivul sus indicat.

Astfel, din conținutul deciziei recurate, rezultă că instanța de apel corect a constatat faptele și circumstanțele săvârșirii infracțiunii incriminate inculpatului, descriindu-le în partea descriptivă, ulterior motivînd concluzia de vinovăție a inculpatului prin cumulul de probe administrate în cauză, nefiind stabilită presupusa eroare de drept invocată de către recurenți.

Colegiul penal reține că solicitările recurenților privind casarea deciziei și achitarea inculpatului, nu are suport probatoriu și contravin probelor administrate în cauză, iar nerecunoașterea vinovăției de către acesta în comiterea infracțiunii imputate, este apreciată de către instanța de recurs drept o modalitate de exercitare a dreptului său la apărare.

Astfel, decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept la care face referire partea apărării și, deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate.

Afirmațiile recurenților, precum că instanța de apel incorect a apreciat probele cauzei punând la baza sentinței de condamnare declarațiile părții vătămate date la faza urmăririi penale, nu pot fi reținute ca temei de admitere a recursului, deoarece, ca probe, acestea au fost administrate cu respectarea procedurii penale, verificate și apreciate de instanță conform legislației în vigoare. Mai mult că, critica referitor la procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt a cauzei și care a fost efectuată de instanța de judecată.

Totodată, motivul părții apărării, precum că nu a fost efectuată expertiza grafoscopică a semnăturilor părții vătămate din materialele cauzei nu poate fi reținut, deoarece în conformitate cu art.142 alin.(2) Cod de procedură penală, părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sînt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor. Prin urmare, conform materialelor cauzei nici avocatul, nici inculpatul nu a înaintat un asemenea demers.

La fel, nu poate fi reținut nici argumentul apărării, precum că instanțele neîntemeiat au reținut ca probă declarațiile martorului V.Moraru, pe motiv că este colaboratorul de poliție care a venit la fața locului, deoarece, reieșind din prevederile art.90 alin.(3) pct.4) Cod de procedură penală, nu pot fi citați și ascuțați ca martori reprezentantul organului de urmărire penală – cu privire la circumstanțele care le-a devenit cunoscute în legătură cu exercitarea de către el a atribuțiilor lui procesuale, cu excepția cazurilor de participare la reținere în flagrant delict, de cercetare a probelor dobândite prin intermediul lui, erorilor sau abuzurilor la efectuarea procedurii în cauza respectivă. În cauză, martorul V.Moraru a fost audiat anume pe marginea probelor cercetate și dobândite prin intermediul lui, fapt ce nu contravine noimei citate supra.

Referitor la faptul că partea vătămată T.Oboroceanu s-a adresat cu o plîngere la Procuratura Generală pe marginea acțiunilor organului de urmărire penală, instanța consideră ca fiind un drept al acestuia, de care nu a fost îngrădit.

Argumentul părții apărării, precum că cauza a fost examinată de un complet format ilegal în cadrul instanței de apel, este unul nefondat. Conform materialelor cauzei (f.d.207, v.1), la data de 16.06.2016 a fost emisă o încheiere, prin care a fost dispusă examinarea cauzelor fixate pentru data de 16.06.2016 în completul de judecată format de L.Ouș, L.Brînză și N.Coroichi, deoarece judecătorul I.Melinteanu a fost în imposibilitate de a participa fiind în concediul medical, prin urmare a fost respectată legislația în vigoare și completul a fost constituit legal, în conformitate cu art.31 alin.(3) Cod de procedură penală, care stabilește expres că în cazul în care cauza se judecă de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. Mai mult, conform procesului-verbal din 16.06.2016, părțile nu au avut careva recuzări asupra completului nou format (f.d.216-221, v.1).

La aplicarea pedepsei, instanțele just au ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală, de faptul că inculpatul nu și-a recunoscut vina și anterior a fost judecat pentru cauze similare, fiind în stare de recidivă, că infracțiunea săvârșită face parte din categoria celor mai puțin grave, că în privința acestuia nu au fost stabilite circumstanțe atenuante, de influența pedepsei asupra corectării vinovatului, aplicându-i o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii normei penale în baza căreia au fost declarat vinovat, cu respectarea prevederilor art.7, 61, 75-77 Cod penal, pedeapsa fiind individualizată conform prevederilor legale.

Conform art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În acest context, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de avocatul S.Coprul în numele inculpatului și inculpat, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Coptu Sergiu în numele inculpatului Oboroceanu Nicandru și inculpat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, în cauza penală în privința lui Oboroceanu Nicandru, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 decembrie 2016.

Președintele

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu